

Број: 03/2,03/11-05-18/09
Сарајево, 28. 04. 2009. године

ИЗВЈЕШТАЈ о посјети Републици Мађарској

Делегација Заједничке Комисије за надзор над радом ОБАБиХ боравила је у радној посјети Народној скупштини и Националној безбједносној агенцији Републике Мађарске у времену од 23. до 25. марта 2009. године.

У делегацији су били:

- Мирко Околић, председавајући,
- Шемсудин Мехмедовић, члан
- Славко Јовичић, члан
- Рудо Видовић, члан
- Зоран Копривица, члан
- Садка Ђонко, секретар
- Предраг Николић, стручни савјетник
- Муниб Исаковић, Министарство безбједности БиХ

Циљ посјете био је успостављање сарадње у области парламентарног надзора обавјештајно-безбједносних служби и заштите тајних података између Босне и Херцеговине и Републике Бугарске.

Током посјете одржани су састанци са представницима парламентарних комисија надлежних за надзор над радом обавјештајно безбједносних служби те представницима агенција из обавјештајно безбједносног сектора.

Посјета Државном безбједносном органу (НСА) Републике Мађарске (24.02.2009)

У име Државног безбједносног органа Републике Мађарске делегацију је примио Михај Зала, директор НСА Републике Мађарске. Он је заједно са сарадницима представио рад НСА Републике Мађарске. Говорио је о правним оквирима система заштите тајних података, области дјеловања и структуре државне безбједности, питањима индустријске безбједности, информатичке безбједности (INFOSEC) и испитивању нежељеног зрачења (TEMPEST).

Пуковник Атила Лајош, замјеник директора и координатор *twinning* пројекта заштите тајних података са БиХ, упознао је присутне са тренутном ситуацијом у вези са пројектом заштите тајних података између Мађарске и Босне и Херцеговине.

Истакао је да је постигнут велики напредак у тој области, али да има одређених проблема које би требало ријешити. То се прије свега односи на процедуре набавке техничке опреме неопходне за рад Државног безбједносног органа БиХ, измјене одређених законских

рјешења из ове области те на запошљавање потребног особља. С тим у вези замолио је и чланове Комисије да дају подршку у превладавању проблема. Истакнуто је да су одређени рокови који су били зацртани планом пробијени и да заиста треба уложити напор и хитно рјешавати наведене проблеме.

Након представљања рада Комисије, Мирко Околић и остали чланови Комисије изразили су пуну подршку спровођењу *twinning* пројекта и обећали да ће, као комисија надлежна за спровођење Закона о заштити тајних података, учинити све што је у њиховој моћи како би наведени проблеми били отклоњени.

Михај Зала захвалио се члановима Комисије истакавши да је и сама посјета значајна за подршку реализацији пројекта.

Састанак са бригадним генералом Шандором Лабореком, генералним директором Контраобавјештајне службе Мађарске (24.02.2009)

Директор цивилне контраобавјештајне службе генерал Шандор Лаборек са сарадницима примио је делегацију Комисије у сједишту службе.

Том приликом укратко је представио рад службе и значај рада контраобавјештајних служби у заштити националних интереса Мађарске. Нагласио је да ове службе, у складу са својим обавезама, дјелују и у земљи и у иностранству те да када се говори о поштовању законитости рада контраобавјештајних служби то подразумијева поштовање националних и међународних закона. Генерал Лаборек истакао је значајан геостратешки положај Мађарске и чињеницу да се, као чланица НАТО и ЕУ, граничи са Русијом, те је стога интересантна и за друге обавјештајне службе.

Стабилна и сигурна БиХ је свакако интерес Мађарске, али исто тако сматра да Мађарска и БиХ могу остварити знатно бољу сарадњу на пољу размјене информација у борби против савремених безбједносних пријетњи.

Славко Јовичић истакао је да не постоји апсолутна безбједност у свијету те да се само заједничким напорима можемо борити против савремених глобалних пријетњи.

Генерал Лаборек сагласио се с тим и изразио наду да ће сарадња БиХ и Мађарске на пољу обавјештајно-безбједносног рада убудуће бити још боља.

Састанак и радни ручак са бригадним генералом Ласлом Балатијем, генералним директором Државне безбједносно-техничке службе

Генерал Балати са сарадницима представио је рад Државне безбједносно-техничке службе. Како је истакао, ради се о служби која примјењује посебне истражне радње као што су законито пресретање телекомуникација, праћење интернет сервиса, видео и аудио надзор објеката и сл.

Генерал Балати нагласио је да се рад ове службе одвија у складу са законом дефинисаним процедурама. Одобрења за примјену посебних истражних радњи дају надлежни судови на предлог тужиоца.

Како је рекао, до сада нису имали проблема у вези са злоупотребом наведених радњи, али зато редовно предузимају све потребне мјере и активности како до тога не би ни дошло.

Једна од наведених мјера су и безбједносне провјере, које пролазе сви запослени.

Истакао је да њихове услуге могу користити све обавјештајно-безбједносне агенције у систему националне безбједности Мађарске.

Састанак са Комисијом за питања спољне политике и мађарских мањина ван земље (24.02.2009)

У име Комисије за питања спољне политике и мађарских мањина ван земље делегацију је примио предсједавајући Золт Немет са сарадницима.

Он је зажелио добродошлицу Комисији и нагласио да Мађарска има традиционално добре везе са Босном и Херцеговином као и да су дешавања везана за БиХ била увијек предмет интересовања Мађарске. Они су истакли да БиХ сматрају пријатељском земљом и надају се да ће БиХ убрзо ући у друштво земаља ЕУ и НАТО.

Везано за питања интеграција у ЕУ и НАТО, нагласили су да Мађарска пролази тежак период и да пут у ЕУ и није био онакав какав су многи очекивали. Они су навели примјере лоше приватизације државних компанија као и чињеницу да је више од 70% производа у домаћим трговинама поријеклом из других земаља ЕУ. Самим тим домаћа привреда је доведена у незавидну ситуацију. У поређењу са осталим чланицама ЕУ, прилично су ниска и просјечна примања.

Како су истакли, оваква ситуација је највише разлог недовољне припремљености Мађарске приликом уласка у ЕУ.

Чланови Комисије истакли су да је Мађарска увијек била значајан партнер БиХ и да у њој живи одређен број припадника мађарске националне мањине, те да се води рачуна о њиховој заступљености и у државним органима. Такође, нагласили су историјску повезаност наших земаља те да сарадњу која је до сада остварена треба и даље унапређивати.

Састанак са г. Ђерђем Силвашијем, министром без портфеља задуженим за државне цивилне безбједносне службе (25.02.2009)

Министар без портфеља за цивилне безбједносне службе упознао је делегацију са својим радом. Из његовог излагања видјело се да је функција министра без портфеља у Мађарској значајна у погледу надзора над радом безбједносних служби и у погледу њихове координације.

Он је укратко представио безбједносни систем Републике Мађарске и проблеме са којима се сусреће у раду.

Посјета Обавјештајној служби Републике Мађарске (25.02.2009)

У име цивилне обавјештајне службе делегацију је примио генерал-мајор др Жолт Хетеши. Он је укратко представио рад и организациону структуру Обавјештајне службе Мађарске. Такође, истакао је да је добар познавалац теорије али и праксе парламентарног надзора те да је то била једна од тема које је обрађивао у свом научноистраживачком раду.

Показао је добро познавање Закона о ОБАБиХ, при чему је дао и оцјену да је то закон који даје прилично велика овлашћења Комисији.

Мирко Околић рекао је да је допринос мађарских експерата у реформи обавјештајног сектора у БиХ велик, а нарочито допринос г. Калмана Кочиша, те да има одређених сличности у моделима надзора.

Господин Хетеши рекао је да је суштински проблем ефикасног парламентарног надзора, осим прописа којима се регулише ова област, политичка воља и однос законодавне и извршне власти.

При томе је навео примјер да су представници партија чланови и извршне и законодавне власти.

Наравно, то не може довести у питање чињеницу да је парламентарни надзор важан механизам заштите људских права и контроле рада обавјештајних служби.

Састанак са Комисијом за одбрану и безбједност (25.02.2009)

Делегацију је у име Комисије за одбрану и безбједност примио предсједавајући Јанош Лазар са сарадницима. Након информисања о раду комисија домаћини су упознали делегацију Комисије са проблемима са којима се суочавају у сектору одбране. Како су

истакли, иако Мађарска има значајан ангажман у мисијама подршке миру НАТО-а, због лоше економске ситуације суочавају се са проблемима лоше попуњености кадром.

Као примјер навели су да је просјечна плата војника у Мађарским оружаним снагама око 250 евра, што није мотивирајући фактор за приступање војсци.

Јанош Лазар истакао је и да се у одређеним полемикама које су се водиле уочи потпуне професионализације мађарских оружаних снага није водило рачуна о социјалним аспектима служења војног рока. По његовом мишљењу, служење војног рока имало је васпитно-образовни значај, а данас се многи безбједносни проблеми у Мађарској повезују са младима, што је сигурно посљедица укидања служења војног рока.

У вези с методама које примјењују у раду, нагласио је да су оне сличне савременим европским праксама и да њихова Комисија разматра извјештаје, буџет, упућује захтјеве и питања извршној власти, а по потреби може спроводити истраге.

На крају састанка наглашено је да би сарадњу требало наставити убудуће и да она може помоћи у рјешавању проблема из области надзора безбједносног сектора.

Након састанака са званичницима Републике Мађарске, за делегацију је уприличен обилазак зграде Парламента.

**Предсједавајући
мр Мирко Околић**